

UFOer: Hvad siger videnskaben

Pro et contra Condon-rapporten

Flemming O. Rasmussen

Skandinavisk UFO Information

UFOer: Hvad siger videnskaben

Redaktion: Flemming O. Rasmussen

Copyright 1996 Flemming O. Rasmussen og Skandinavisk UFO Information,
SUFOI

Trykt hos Micro-Forma, Odense

Trykt i Danmark 1996

1. udgave, 1. oplag.

ISBN 87-87628-01-5

Yderligere eksemplarer af bogen kan bestilles hos:

Skandinavisk UFO Information

Postboks 6

DK-2820 Gentofte

Telefon: 86 99 92 39

UFOer: Hvad siger videnskaben

Flemming O. Rasmussen

Skandinavisk UFO Information

1996

Indhold

Forord	5
Kapitel 1: Vor tids største mysterium	6
Tossernes paradis	6
Historien	7
Mange takker nej	8
Kapitel 2: Projektleder Condon	9
Condots klausul	10
Kapitel 3: Nessie kontra ufoer	12
Top 100 over ufo-observationer	14
Kapitel 4: Condon-gruppen arbejder	15
Kapitel 5: »Fidus«-memoet	18
Kapitel 6: Oprøret ulmer	21
Det hemmelige møde	22
Kapitel 7: McDonalds plan	23
McDonalds sidste håb	27
Kapitel 8: Condon-rapporten	28
Condon-rapportens værdi	30
Kapitel 9: Tiden efter Condon-rapporten	32
AAAS symposiet	33
Hvad der siden hændte	33
Kapitel 10: Philip J. Klass' vurdering	35
Sagen opklaret	35
En vigtig lære	36
Philip J. Klass' konklusion	37
Efterskrift fra M. Branscomb	38
Kildeliste:	39

Forord

9. januar 1969 offentliggjorde dr. Edward U. Condon den berømte eller, som mange vil sige, berygtede Condon-rapport. Var den 1.485 sider lange rapport resultatet af et seriøst og objektivt arbejde, eller var den et bestillingsarbejde, der en gang for alle skulle lukke munden på de ufo-interesserede. Meningerne var delte, og er det den dag i dag. Ufo-skeptikere mente, at rapporten kom til det rigtige resultat, mens ufo-forskere mente noget andet.

UFO-skeptikeren Philip J. Klass mener, at undersøgelsen blev udført på den rigtige måde og derfor kom til det rigtige resultat. Han glemmer dog, at ufo-skeptikere har lige så mange fordomme som »sande« ufo-troende bare med modsat fortegn. Han udfører normalt et stort og seriøst arbejde. Men ofte finder han en forklaring så hurtigt, at man let kan få den mistanke, at han kun udsøger sig de observationer, hvor detaljerne passer til hans teorier. Philip J. Klass sammenligner Condon-kommissionens sammensætning med en jury i en retssag, her begår han blot den fejl, at han kun ser på sagen gennem sine egne skeptisk-farvede briller.

Philip J. Klass mener også, at der var et komplot, der gjorde alt for at miskreditere Edward U. Condon og hans arbejde. Mange af 1960ernes ufo-forskere er enige med Klass i, at der var et komplot, men de mener, at det var et regeringskomplot, der skulle kaste et så dårligt lys over ufo-forskningen.

UFO-forskerne Jenny Randles og Peter Warrington, som har beskæftiget sig med ufoer i mange år, har også en mening om Condon-rapporten. De har set på Condon-rapporten gennem andre briller end Philip J. Klass og lufter deres mening i bogen »Science and the UFOs«.

Mary Louise Armstrongs opsigelse er et meget vigtigt dokument i debatten. Hun var dr. E. U. Condons administrative assistent, indtil hun sagde sin stilling op i en slags protest 24. februar 1968. Da hun var med i det meste af undersøgelsen, befandt hun sig ofte, hvor tingene skete.

Læg alle holdninger, både pro og contra, på hylden og læs dette indlæg i debatten med et åbent sind og neutrale briller.

Vor tids største mysterium

„Der er her et videnskabeligt mysterium, der fuldstændig ignoreres.” James E. McDonald, professor i atmosfærisk fysik ved University of Arizona.

Den moderne ufo-æra runder i sommeren 1997 et skarpt hjørne. 50 år på godt og ondt er det blevet til. På sådan en rund dag er det almindligt at se tilbage. I det tilbageblik er det meget fristende at tænke på, hvad det halve århundrede har givet ufo-forskerne. I hvert fald ikke løsningen på ufoernes gåde, tværtimod. Kort efter ufologiens fødsel vidste de fleste, hvad en ufo eller, som det hed, en flyvende tallerken var, nemlig et rumskib fra en anden planet, måske endda i vores eget solsystem.

I løbet af ufologiens spæde barndom dukkede mange mere eller mindre tvivlsomme personer op på ufo-arenaen med hver deres mere eller mindre fantasifulde beretning om flyvninger til Månens bagside, Venus, Jupiter og Saturn. Andre havde haft besøg af fremmede fra meget eksotiske steder rundt omkring i Mælkevejen.

Der er for så vidt intet at sige til, at den etablerede videnskab dårligt nok ville røre ved ufo-rapporterne med en flere meter lang og godt isoleret ildtang. Som følge af de mange, flyvske og støjende beretninger blev rapporterne noget, lidt »mærkelige« amatørforskere arbejdede med.

Det kan være interessant at tænke på, hvordan det egentlig var gået med ufo-forskningen, hvis de støjende beretninger var blevet i de fantasifulde personers hjerner. Videnskaben havde så måske haft mod på ufo-forskningen og derfor haft ansvaret for den lige fra begyndelsen. Tingene havde højst sandsynligvis set meget anderledes ud i dag. Og dog, hvem ved. Den første, seriøse ufo-undersøgelse var ifølge mange af både den tids og nutidens ufo-forskere ikke noget at råbe hurra for.

Tossernes paradís

Et af de største problemer var ufoernes og ufo-forskernes store popularitet. Mange vidste ikke hvad, de skulle tro, og videnskaben anså ufologien for at være tossernes paradís, et sted hvor den ene tåbelige teori kappedes med den anden om at træde op på sejrsskammelen og få overrakt guldmedaljen.

Mange mennesker havde set, hvad de mente var et ufo. Hvem tog sig af den slags. I begyndelse var der ingen ud over de såkaldte frelste, der havde lyst til beskæftige sig med noget så tåbeligt som at forske i ufo-rapporter. Da det drejede sig om flyvende objekter tænkte mange af de mennesker, som havde set noget ukendt krydse himlen, at nationens forsvar og vel især flyvevåben måtte være interesseret i få deres rapport. Det kunne jo være et fjentlig fly. Anden Verdenskrig og Koreakrigen lå meget stærkt i folks hukommelse, mens den kolde krig og rumkapløbet lurede.

Det endte med at flyvevåbenet stod for skud. Alene det amerikanske flyvevåben, US Air Force, USAF, modtog fra sidst i 1940'erne til foråret 1966 over 10.000 rapporter om uidentificerede flyvende objekter, ufoer.

Historien

I begyndelsen hilste det amerikanske flyvevåben rapporterne velkommen, da der var nogle personer i USAFs egne rækker, som troede, at nogle af ufo-rapporterne drejede sig om ikke-jordiske rumskibe eller sovjetiske overvågningsfartøjer. De sidstnævnte fartøjer var så bygget ved hjælp af en avanceret teknologi, som russerne havde fået fra de tyske videnskabsmænd, som de tog til fange efter Anden Verdenskrig. I 1957, da den første Sputnik tog amerikanerne på sengen, viste de »russiske tyskere« deres værd.

Et stykke inde i 1950'erne ændrede USAF holdning. Nu drejede mange af de mystiske ufo-rapporter sig ikke længere om rumskibe eller fjentlige fly fra ærkefjendenovre ved de sibirske stepper, men blot om ganske almindelige objekter så som klart lysende himmellegemer, vejrballer og lysende meteorer. Den officielle konklusion blev derfor, at alle ufo-rapporter kunne forklares med almindelige begreber. Af den grund besluttede USAF, at kun personer med lav rang, mange af dem uden erfaring, skulle undersøge ufo-rapporterne. Det er ikke overraskende, at disse relativt uerfarne undersøgere til tider havde svært ved at finde en forklaring, og at der derfor forblev en stor del uforklarede tilfælde.

Til tider kom USAF-undersøgerne med en forklaring, der af gode grunde udløste en skarp kritik. I marts 1966 fik for eksempel en del ufo-rapporter fra universitetsstuderende og andre i det sydlige Michigan stor national opmærksomhed, da USAFs undersøger, astronomen dr. J. Allen Hynek, mente, at nogle af rapporterne kunne dreje sig om sumpgas. Denne forklaring vakte megen moro og kritik, selv fra nogle af kongresmedlemmerne, inklusive et dengang ukendt medlem fra Michigan ved navn Gerald Ford, vicepræsident i 1973 under Richard M. Nixon og præsident i 1974, da Nixon måtte gå som følge af Watergate-skandalen.

For den almindelige borger så det ud til, at flyvevåbenets personale tog sig af ufo-rapporterne, dog med en vis modvilje. På de mennesker, som afleverede en

ufo-rapport til flyvevåbenet, virkede det som om, at flyvevåbenet enten syltede rapporterne eller holdt dem meget tæt ind til brystet som kortene i et spil poker. For datidens ufo-forskere var flyvevåbenets lidt særprægede opførsel tegn på en slags hemmelighedskræmmeri. For de, der troede på ikke-jordiske rumskibe, var de uforklarede tilfælde et godt bevis.

Som følge af det hemmelighedskræmmeri, der tilsyneladende omgav flyvevåbenets undersøgelser, var der ingen håndfaste beviser, som forskerne kunne arbejde med. Flere forskellige regeringsorganer deltog ellers på det tidspunkt i forskellige former for ufo-undersøgelser. Deres holdning til ufoer var ofte meget negativ.

Den holdning, der blev lagt for dagen, var meget stærkt medvirkende til, at mange anså ufoer for at være noget, der opstod i forvirrede menneskers hjerner. Modstanderne af regeringens politik mente derimod, at ufoerne var virkelige og af fremmed oprindelse.

Mens det var meget logisk for de »troende«, var det knapt så indlysende for skeptikerne. Da medierne havde en vis tilbøjelighed til at fremhæve det ene synspunkt frem for det andet, vidste den jævne borger hverken ud eller ind. Den nye generation af videnskabsmænd, som voksede op i denne atmosfære, modtog derfor mange forkerte indtryk, så da de fik interesse for ufo-fænomenet, var der en hel del misforståelser, der først måtte ryddes af vejen.

Mange takker nej

Fra mange sider kom der en kraftig kritik af USAFs behandling af ufo-sagen og beskyldningen for en bevidst sløring, fik øjeblikkelig USAFs videnskabelige rådgivere til at foreslå, at der blev foretaget et uafhængigt ufo-studium ved et eller flere universiteter.

I foråret 1966 tog det amerikanske kongres endeligt tyren ved hornene og pålagde USAF at iværksatte en større undersøgelse af ufo-rapporterne. I løbet af de næste måneder gjorde man sig de ihærdigste anstrengelser for at finde et universitet, der ville foretage undersøgelse. Ingen af de amerikanske universiteter var interesserede på trods af, at kontrakten lød på \$ 300.000. USAF henvendte sig til 25 forskellige institutioner, inklusive Massachusetts Institute of Technology, MIT, og universiteterne i Californien og North Carolina, der dog alle »takkede nej«. Som en sidste udvej kontaktede USAF University of Colorado, som fik at vide, at det var sted nummer to, man havde kontaktet efter National Center for Atmospheric Phenomena Research. Denne lille hvide løgn bar frugt.

Projektleder Condon

Dr. Edward U. Condon, kendt kvantefysiker skulle give University of Colorado berømmelse.

Foto: SUFOIs Fotoarkiv

søgelse af uidentificerede flyvende objekter, ufoer. Projektet bragte sandsynligvis University of Colorado mere berømmelse, og sikkert også mere kritik, end nogen anden aktivitet, der havde fundet sted på dets område.

Dr. Edward U. Condon blev valgt som projektet topfigur. Han var en meget berømt kvantefysiker og høstede stor anerkendelse, da han var chef for National Bureau of Standards. Han havde været med ved udviklingen af atombomben og havde derfor en høj klassificeringsgrad. Da han også havde været oppe mod regeringen i en meget bitter strid, var han meget anset af offentligheden, når det drejede sig om at fortælle sandheden. Meget mod sin vilje gik han med til at lede ufo-projektet.

Edward U. Condon, som tidligere havde været formand for American Physical Society og det ansete American Association for the Advancement of Science, havde kort før undersøgelsens start sluttet sig til fakultetet på University of Colorado for at bruge sine sidste aktive år med at forske i atomfysik.

Hans syn på ufoer var meget tydelig og påvirkede hans arbejde med projektet. Af den grund blev han ufo-kultisternes yndlings prægelnabe. De få videnskabsmænd, som havde kendskab til emnet, som for eksempel James E. McDonald og J. Allen Hynek, var udelukkede fra at deltage, da de ikke var fordomsfri.

Den moderne ufo-æra var endnu ikke kommet gennem teenage-årene, da der i 1966 endelig opstod en enestående mulighed for at foretage en uafhængig, videnskabelig undersøgelse.

Med lodder og trisser lykkedes det at få University of Colorado til at udføre det meget kontroversielle projekt, der var ret så enestående i universitetets historie. Efter en anmodning fra den amerikanske regering gik universitetet med til at foretage en to-årig videnskabelig under-

Dr. Jacques Vallée, en ung astrofysiker og computerspecialist, som lige havde været medforfatter til en bog om ufoer, »Challenge to Science«, den første bog om ufoer skrevet af en videnskabsmand, blev udelukket, fordi det gjorde ham engageret. I oktober 1966, omkring det tidspunkt kontrakten blev underskrevet, gav Condon det perfekte billede af, hvor fordomsfri han selv var, da han på et offentlig møde sagde:

„På nuværende tidspunkt har jeg en tilbøjelighed til at anbefale regeringen, at den opgiver projektet. Min holdning for nuværende er, at det er værdiløst.“

Derefter tilføjede han med et smil, *„men det forventes ikke, at jeg drager en konklusion for en anden tidsalder.“*

Til trods for et utal af lignende erklæringer, fortsatte han med at ansøge om, og fik, flere penge, så han kunne udvide arbejdet og afslutte det i foråret 1968. Condons opførelse i denne to-årige periode var en kilde til megen opmærksomhed fra det hold på omkring et dusin videnskabsmænd, som universitetet havde samlet til at udføre arbejdet. Han undersøgte aldrig selv en observation, talte aldrig med en observatør eller så resultaterne fra dem, der gjorde. Han gik rundt og lavede sjov og fortalte vittigheder til medierne, mens han »repræsenterede« undersøgelsen. Han lod sig endda se ved en sammenkomst af kontaktpersoner, som påstod, at de havde kærester på Venus! Han talte en hel del om tilfælde, som ingen med bare den mindste interesse og kendskab til ufoer ville have set på.

Colorados klausul

Da USAF i forsommeren 1966 gjorde sig de ihærdigste anstrengelser for at finde en anset forsker og institution, der var villig til at foretage ufo-undersøgelsen, forsøgte et fakultetsmedlem fra University of Arizona meget hårdt på at få kontrakten. Hans navn var dr. James E. McDonald, specialist i atmosfærisk fysik og meget respekteret af sine kolleger.

„Der var dog en god grund til ikke at vælge McDonald. Han var allerede overbevist om, at nogle ufoer var ikke-jordiske fartøjer, hvilket helt klart ville have gjort det umuligt for ham at lede en uafhængig, uvildig undersøgelse“, mener ufo-skeptikeren Philip J. Klass.

Da University of Colorado overvejede om, man skulle sige ja til projektet, gik der mange uger med lange interne debatter om, man skulle tage det eller ej. I begyndelsen af oktober 1966 kom universitetet med sit endelige forslag.

7. oktober meddelte USAF, at man havde valgt Colorado. En vigtig klausul i Colorados forslag, der også blev indføjet i den endelige kontrakt, var følgende:

„Arbejdet skal udføres under den strengeste objektivitet af forskere, der helt bestemt ikke har nogen forkærlighed for eller nogen forudindtaget mening om ufo-problemet.“

Ifølge Philip J. Klass var denne klausul af meget stor betydning, da Colorado-gruppen skulle komme med en videnskabelig dom, der var meget lig med en jury i retten. Her skal medlemmerne sværge på, at de ikke har nogen forudindtaget mening om den sag, der skal behandles.

Det samme må gælde den anden vej. Så her er Philip J. Klass lidt på afveje, da det, han fortæller, er, at et medlem af Condons gruppe ikke må være interesseret i ufo endsige have læst om emnet, hvor imod vedkommende godt må være ærkeskeptiker, som ham selv.

„Jeg tror, men har intet bevis, at hensigten med denne klausul var at forhindre McDonalds deltagelse. University of Colorado kunne derefter uddelegere dele af projektet til et antal andre institutioner og specialister, men aldrig henvende sig til McDonald”, fortæller Philip J. Klass.

Han mener, at den vigtige klausul blev overtrådt i det øjeblik, da David R. Saunders trådte ind i projektet som en af dets topvidenskabsmænd, betegnet som »hovedforskerne«. Saunders var medlem af universitetets psykologiske fakultet. Men det stod ret hurtigt klart, at Saunders i det mindste var en »kvasi-troende«, som en af de yngre videnskabsmænd i projektet ret hurtigt kaldte ham.

Saunders fortalte offentligheden, at han var blevet meget interesseret i ufoer flere måneder før, kontrakten med USAF blev underskrevet. Efter han havde læst bestseller-bogen »UFOs — Serious Business«, skrevet af en pro-ufo forfatter, aflagde Saunders et besøg i NICAPs, National Investigations Committee on Aerial Phenomena, hovedkvarter for at møde organisationens ledere og selv melde sig ind. NICAP var dengang ifølge Philip J. Klass USAs største gruppe af ufo-troende.

Det var Saunders, som spillede hovedrollen, da han fik Condon og Robert Low, projektets koordinator, til at gå med til, for at bruge Saunders egne ord, *„at vi bør koncentrere os om at finde og identificere de sager, der kan underbygge hypotesen om ekstraterrestrial intelligens”,* ETI. Saunders tog også fat i den udbredte holdning blandt ufo-troende om, at den amerikanske regering foretog en bevidst ufo-sløring. Som Saunders senere skrev: *„Lige fra projektets start, har jeg fastholdt, at en »regeringssammensværgelse« med det formål at skjule sandheden om ufoerne for offentligheden var meget mere sandsynlig end ETI.”*

Saunders havde kendskab til klausulen mod at ansætte forskere, som havde *„forkærlighed for eller forudindtaget mening om ufo-problemet”,* stod i USAF kontrakten og universitetets forslag. Saunders var nemlig selv med til at skrive forslaget. Han så dog ingen grund til at erklære sig inhabil af den grund.

Med den skrappe klausul kan det, når man forsigtigt kigger i bakspejlet, undre, at Edward U. Condon og Robert Low i det hele taget kunne være med. I det de sagde og skrev, var det meget tydeligt, at de begge var ret forudindtaget og altså ikke så fordomsfrie, som klausulen krævede.

Kapitel 3

Nessie kontra ufoer

Condon-projektets koordinator Robert Low var assisterende dekan ved Colorado Graduate School og meget yngre end Edward Condon. Da Robert Low gik med i projektet, kendte han ufo-undersøgelsens potentielle fælder, men han troede, at projektet gav universitetet en mulighed for at få større anerkendelse som et center af videnskabelig betydning, og at den kunne blive et nyttigt springbræt i hans egen akademiske karriere. Historien viste, at Robert Low tog fejl på begge punkter.

Efter kun fire måneder skrev Robert Low i en artikel, på kernen i projektet var noget »værre nonsens«. I sommeren 1967 var han en måned i Europa for projektets regning. Han nægtede både at møde de førende ufo-forskere og se tilfælde med oversøisk tilsnit. Han tog i stedet for en tur til Loch Ness i Skotland. Denne tur retfærdiggjorde han ved at sige, at uhyret ikke eksisterede, og det gjorde ufoerne heller ikke, så det var meget vigtigt, at han studerede de mennesker, der undersøgte et ikke eksisterende fænomen.

Turen til Europa rejser spørgsmålet om, hvad Robert Low faktisk brugte den kostbare tid til. Mary Louise Armstrong, administrativ assistent ved projektet, følte, at meget af det, Robert Low lavede, var meningsløst og uden forbindelse med det, et studie af ufo-rapporter burde tage sig af med dets begrænsede tid og midler. Da hun sagde op 24. februar 1968 skrev hun et langt brev til Edward U. Condon. Om Robert Lows, Bob, rejser skrev hun blandt andet:

„Bob har rejst meget rundt. Jeg er klar over, at mange af disse ture vedrørte emner, der havde relevans til UFO-problemet - »relevans« på den måde, som staben forestiller sig det - det vil sige indhentning af oplysninger om Heflin-sagen, undersøgelser af to aktuelle observationer meget tidligt i projektet, og besøg hos SRI, Rand, Hippler og Ratchford. Imidlertid forekom mange af rejserne mig at dreje sig om uvigtige aspekter af ufo-problemet.

Bob har holdt en del taler, som det ikke var meningen, projektet skulle give sig af med, for eksempel for Boeing Corporation i Seattle, The Rand Corporation i Santa Monica, American Meteorological Society i Colorado Springs og IEEE i Los Angeles. Han har erklæret, at »foredragsturnèen« var oplysnede, universitetsstilknyttet eller vedrørte videnskabelige institutioner.

Når det drejer sig om rejser, mener jeg imidlertid, at det største misbrug af rejsetid var hans tur til Europa. Jeg indrømmer, at det nok kan forsvares at nogen rejser til Europa, Sydamerika, Afrika eller et hvert andet sted uden for

USA, for at se, hvordan ufo-situationen tager sig ud internationalt. På en tur til Europa vil jeg dog mene, at et besøg hos Michel eller Bowen havde været passende, for ikke at sige obligatorisk. For mig at se forekommer det at være fjernt fra ufo-problemet for ikke at sige aldeles irrelevant og uden for det spillerum, vort tidsbegrænsede projekt har, at besøge forsvarsministeriet i England, den svenske forsvarssammenslutning, Loch Ness, samt en mand ved navn Erich Halk i Wien, som så vidt jeg ved kun repræsenterer en stor gruppe mennesker, hvor fra vi får breve om ikke hver så hveranden dag med forslag til, hvordan man skal bygge »flyvende tallerkener«, løse problemer vedrørende fremdriftssystemer og så videre. Dertil kommer, at jeg, skønt Bob har diskuteret sin Europa-rejse med staben, aldrig har set en skriftlig rejserapport. Tidligere har han været den, som har insistet på dokumentation for hver rejse, vi har foretaget”, skriver Mary Louise Armstrong.

Om Robert Lows engagement i projektet skrev hun:

„Bobs holdning har fra starten været negativ. Mens jeg ikke er sikker på, at han ville være enig med mig i denne udtalelse, regner jeg med, at det meste af staben vil. Bob viste kun ringe interesse for at holde sig orienteret om observationerne. Han læste hverken rapporterne eller at talte med dem, der gjorde. På et vist tidspunkt under undersøgelsen blev man enige om at et vist antal af medlemmerne skulle gennemlæse en udpeget gruppe rapporter systematisk og derefter mødes for at gennemgå det, de havde læst. På denne måde håbede man at stimulere en meningsfyldt form for diskussion om, hvad der kunne siges, hvis der i det hele taget kunne siges noget om rapporterne. Saunders satte omhyggeligt rapporterne i system, så alle i kommissionen kunne få en chance for at læse dem. Bob kontrollerede nogle af dem, men så vidt jeg ved, læste han dem aldrig rigtigt, og han opmuntrede sandelig aldrig til, at de omtalte diskussioner skulle finde sted. Jeg mener, at han, som projektets koordinator, burde have taget initiativ til at sørge for, at dette program blev ført ud i livet. Desuden angår meget af det, jeg ønsker at tage op senere vedrørende Bobs forhastede udfærdigelse af den endelige rapport på dette tidspunkt, direkte, hvad der kan eller ikke kan siges om observationsrapporterne. Så vidt jeg har kunnet se, er alt for meget af hans tid gået med at spekulere over, hvilket »sprog« han skulle anvende i den endelige rapport, så han på den dygtigste måde undgik at sige noget definitivt om UFO-problemet. Der er på den anden side kun brugt ganske lidt tid på at gennemgå det materiale, han kunne have baseret sine konklusioner på.”

Resten af staben arbejdede derimod seriøst og hårdt med undersøgelserne, og alle regnede med, at de havde regeringens fulde støtte og adgang til de dele af Project Blue Books arkiv, som de ønskede. Men i nogle tilfælde nægtede flyvevåbenet dem adgang. I andre tilfælde fik de kendskab til et nyere ufo-tilfælde gennem deres egne kontakter længe før, at Blue Books stab fortalte dem om det. Og ofte viste det sig, at de dele af Blue Books arkiver, som de fik adgang til, var

mangelfulde. Af den grund kom en stor del af ansvaret til at hvile på de civile ufo-grupper APROs, Aerial Phenomenon Research Organization, og NICAPs, National Investigations Committee on Aerial Phenomenon, begge dannet 10 år tidligere, skuldre. De to civile organisationer var medvirkende til, at der blev oprettet et hurtigt indberetningssystem for interessante tilfælde. Men på trods af det sagde dr. David Saunders, en af de matematiske psykologer ved projektet:

„Vi opdagede, at vi afviste den ene sag efter den anden, fordi det bevis, der kunne have gjort dem »vandtætte«, og som måske var der, hvis vi virkelig havde fortsat, ikke blev serveret for os på et sølvfad.“

For den almindelige borger var ovenstående et tydeligt tegn på, at Condon-projektet ikke var andet end en gang spøg og skæmt for skatteydernes penge. Men det var en meget skadelig spøg. Når man ser undersøgelsens i sin helhed, ser det ud som om, at Condon og Low havde en privat kontrakt om at latterliggøre ufoerne i den udstrækning, som myndighederne havde brug for. Eller måske var de specielt udvalgte til arbejdet på grund af deres holdninger.

Top 100 over ufo-observationer

Det blev besluttet at lave et »katalog« med nogle få hundrede af de bedste observationer og lade det cirkulere rundt på de store universiteter før den endelige rapport blev udfærdiget. Beslutningen blev dog aldrig ført ud i livet, nok mest på grund af ineffektivitet. Projektet var da også lige ved at ende i kaos.

De »gamle« observationer, der blev udvalgt til undersøgelsen, var en overraskende blanding af nogle få klassikere og andre tvivlsomme sager. Mange af de observationer, som andre kompetente forskere ville have anbefalet til undersøgelse, blev overset. Det samme skete med de »nye« observationer, der fandt sted i 1967, mens undersøgelsen stod på. Den filtreringsproces, der muligvis blev brugt, var en hån, da mange af de rapporter, der havnede på den endelige liste, kun kan være med på grund af deres »særhedsværdi«, eller fordi Condon fandt dem morsomme. Rent videnskabeligt var de værdiløse. Men de værdiløse observationer blev fulgt op lige til den bitre ende på bekostning af de mere lovende. For eksempel da der blev modtaget et »psykisk budskab« om en forventet ufo-landing, sendte man et hold ud til stedet for at vente. Meddelelensens tidligere foredrag om et univers befolket med bjørne havde, set med Condons øjne, åbenbart ingen betydning for sagens troværdighed! Men der blev en god tale ud af det. Det var tilsyneladende noget af stor »videnskabelig« værdi for Condon-projektet. Det kunne også latterliggøre ufo-forskningen.

Det var måske også af den grund, at den klausul, der forhindrede ufo-intereserede som McDonald og Hynek i at deltage i Condon-projektet, kom med i kontrakten. McDonald og Hynek kunne med deres holdninger have givet undersøgelsen en ligevægt, der gjorde den neutral.

Condon-gruppen arbejder

Ufo-skeptikeren Philip J. Klass mener, at Condon-gruppen udførte et sobert arbejde.

Foto: SUFOIs Fotoarkiv

Condon og Low forsøgte fra begyndelsen at etablere et så godt samarbejde med NICAPs ledelse som muligt. NICAPs formand, Donald Keyhoe, og næstformand, Richard Hall, accepterede i efteråret 1966 en invitation til at besøge University of Colorado i Boulder, hvor de skulle give projektets forskere en orientering. Som en følge af mødet kom NICAPs ledelse med en bemærkelsesværdig anerkendelse af Condon og hans kollegers arbejde i januar/februar 1967 udgaven af NICAPs tidsskrift »The UFO Investigator«. I artiklen stod: „*Det er helt korrekt, at forskerne i dette projekt spænder lige fra åbne skeptikere til moderat overbeviste »troende«, hvilket er som det bør være.*”

„*Selvom NICAPs ledelse helt klart var tilfreds med at finde »moderat overbeviste troende« i Colorado-projektet kort efter undersøgelsens start, havde man, hvis deres vurdering var korrekt, overtrådt USAF-kontraktens bestemmelser*”, oplyser Philip J. Klass.

„*Forestil jer reaktionen, hvis anklageren, kort efter en jury var blevet valgt, men før den havde hørt vidnerne i en mordsag, erklærede, at nogle af jurymedlemmerne allerede var »moderat overbeviste« om, at den anklagede var skyldig. Dommeren ville helt sikkert erklære retssagen ugyldig og indkalde en ny jury*”, mener han.

Her skinner Philip J. Klass' egen holdning igennem. Forskerne måtte altså gerne være »åbne skeptikere«, som dog er en form for holdning, men ikke »moderat troende«. Desværre uddyber han ikke hvorfor den første holdning er tilfaldt, men ikke den sidste. Det er jo ofte sådan, at det er lettere at acceptere mennesker, som har samme mening som en selv, end mennesker, der for eksempel har en anden mening. Philip J. Klass har mellem linierne svært ved at fordøje McDonalds holdning til ufoer.

James McDonald blev også inviteret til Boulder i efteråret 1966, hvor han kort orienterede Colorado-teamet. Han vendte tilbage i sommeren 1967, hvor

han orienterede projektets forskere om resultaterne af sin egen undersøgelse af ufo-rapporter fra Australien og New Guinea. Ud over dette gjorde Condon og Low ikke brug af McDonalds tilbud om at blive direkte indblandet i undersøgelserne.

Afdøde dr. J. Allen Hynek blev også inviteret til Boulder for at orientere teamet om sit synspunkt på ufoer. Den tids førende og mest erfarne ufo-skeptiker, afdøde dr. Donald Menzel, blev aldrig inviteret til Boulder. Det gjorde Philip J. Klass heller ikke, selvom han havde fungeret som konsulent i begyndelsen af projektet.

I juni 1967, da man var omkring halvvejs gennem undersøgelserne, blev Colorado-teamet udvidet med dr. Norman E. Levine, der lige var blevet dr. phil. i elektroteknik på University of Arizona. Levine erklærede offentligt, at hans egen interesse for ufoer var blevet inspireret af McDonald. Kort efter Levine var blevet indlemmet i staben, havde Philip J. Klass en telefonsamtale med ham. Under samtalen blev Klass stærkt chokeret over at høre, at Levines syn på ufoer var bemærkelsesværdig lig med McDonalds, især da Levine lige havde påbegyndt sit arbejde på projektet.

Ifølge planerne skulle Colorado-projektet bruge en lille gruppe videnskabsmænd til at undersøge vigtige ufo-observationsrapporter. For at sikre sig, at rapporterne kom til projektet så hurtigt som muligt, oprettedes et »early warning network« bestående af i dusinvis af personer landet over, dog hovedsageligt af NICAPs rapportoptagere. Kort efter Levine begyndte at arbejde på projektet, blev han betegnet som »sekretær« for rapportoptagerne og koordinerede deres arbejde. Som et resultat af dette besad Levine og Saunders et par nøgleposter, da det var dem, der bestemte, hvilke rapporter det var værd at undersøge.

4. september 1967, næsten et år efter undersøgelserne begyndte, talte Saunders for den amerikanske psykolog-sammenslutning ved dens årlige møde i Washington som medlem af et panel ved et møde om ufoer. Under spørgetiden ved mødet blev Saunders spurgt: „*Hvad er din mening om Colorado Komiteens integritet?*“ Saunders svarede: „... *Jeg ønsker ikke at blive sat i forbindelse med andet end en åben og upartisk undersøgelse.*“ Når man tager Saunders' egen holdning og de vigtige roller, som han og Levine spillede i projektet i betragtning, er hans svar måske overraskende. Han forblev på projektet indtil 7. februar 1968, da han blev fyret sammen med Levine. Mere om den fyring senere.

På mødet i den amerikanske psykolog-sammenslutning valgte Saunders at holde mund med, at han var utilfreds med Condon og Low, fordi de et par uger tidligere havde afvist to af hans forslag. Et af disse forslag var, at projektet ikke behøvede at vente på den endelige rapport, før man „*gik til offentligheden*“ med nogle af de foreløbige undersøgelsesresultater. Saunders ønskede at frigive de tilfælde, som han mente, støttede den ekstraterrestriale hypotese, så vel som dem, der ikke gjorde.

Saunders' andet forslag var, at Condon-projektet skulle opmuntre til en offentlig debat „*om de sociale problemer, som verden må se i øjnene, hvis enten vores undersøgelse eller en fremtidig frembringer et endeligt bevis på ikke-jordiskes besøg.*”

Condon og Lows beslutning om at afvise de to forslag fra Saunders var på det tidspunkt en meget klog handling, og helt sikkert også, når det ses i et historisk perspektiv. Condon og projektet blev i starten kritiseret, og det med god grund, på grund af de taler, som Condon på et tidligt tidspunkt holdt, og hvor han gav udtryk for en ret udpræget skepsis over for ufoerne som ikke-jordiske besøgende. Som et resultat af denne beslutning, blev alle oplysninger holdt tilbage, indtil den endelige rapport blev udgivet. Saunders havde nok rent politisk ødelagt en del ved at tale på de amerikanske psykologers møde uden først at få en tilladelse fra Condon.

»Fidus«-memoet

I august 1967 opdagede et af projektets medlemmer, sandsynligvis Mary Louise Armstrong, et memo dateret 9. april 1966, hvilket var et godt stykke tid før, University of Colorado gav sit endelige ja til projektet.

Memoet, som var skrevet af den fremtidige projektkoordinator Robert Low, dengang universitetets forretningsfører, viste, at der skulle en hel del smiger til. Low giver udtryk for sin personlige mening om, at universitetet skulle foretage ufo-undersøgelsen eller ej. Memoet havde overskriften „*Nogle tanker om ufo-projektet*”.

Når vi ser på i Robert Lows memo, må vi lige huske, at det blev skrevet på et tidspunkt, hvor fakultetsmedlemmerne havde en heftig debat om, at universitetet skulle gå ind i projektet eller ej. Lows memo var adresseret til E. James Archer, dekan, og Thurston E. Manning, næstformand for akademiske affærer.

I memoet skrev Low, at de, der gik ind for universitetets engagement, mener, at *„for at udføre et sådant projekt må man være fuldstændig objektiv. Det vil sige, man må være villig til at acceptere den mulighed, at sådanne ting som ufoer eksisterer. Det er ikke nok blot at overveje denne mulighed. Troende bør med andre ord udelukkes”*. Low citerede en anden forsker ved et separat forskningscenter i Boulder, som yndede at tale om projektet, for at have sagt: *„Vi må gøre det rigtigt, objektivt og kritisk... at vi har projektet her, sætter os ikke over i kategorien af videnskabelige tosser.”*

Lows memo trækker en analogi til de ESP-eksperimenter, der blev udført i 1930erne af dr. J.B. Rhine ved Duke University. Low skrev, at *„Duke-undersøgelserne blev udført af troende, der, efter de var færdige, ikke overbeviste en eneste. Vores undersøgelser vil blive udført næsten udelukkende af ikke-troende, der, selvom de højst sandsynlig ikke kan fremlægge et negativt resultat, højst sandsynlig både kan og vil fremlægge et tungtvejende bevis på, at observationerne i virkeligheden intet er værd.”*

Derefter fulgte den sætning, der senere fik så stor betydning. Low skrev: *„Fidusen, »the trick«, mener jeg, ligger i at beskrive projektet på en sådan måde, at det for offentligheden ser ud som om, at undersøgelsen er fuldstændig objektiv, men for videnskaben giver det indtryk, at det er en gruppe ikke-troende, der gør deres bedste for at være objektive, men som ikke har den mindste forventning om at finde en tallerken.”*

For de fleste amerikanere har ordet »trick« en ganske bestemt betydning, men der er andre betydninger, som for eksempel i »Random House Dictionary of the English Language«. En af de andre betydninger af ordet »trick« er „kunsten og færdigheden ved at udføre noget professionelt arbejde“. Denne betydning bruges ofte af briter og medlemmer af Britisk Commonwealth. På dansk har ordet »fidus« ifølge Politikens Nudansk Ordbog tre betydninger: tillid - have fidus til, kneb, fif - især om et ikke helt hæderligt foretagende, lave fiduser, og en mindre genstand - en dims eller duppedit.

For eksempel forsøgte canadiske og amerikanske videnskabsmænd i begyndelsen af 1978 at lokalisere de radioaktive rester af en sovjetisk satellit, der var styrtet ned over det nordvestlige Canada. I en United Press International, UPI, artikel om hændelsen er den canadiske forsker Jack Doyle citeret for at have sagt: „*Fidusen, »the trick«, i øjeblikket er, at omsætte bippene fra vores instrumentbånd til noget, vi kan se på jorden.*” Robert Low har studeret ved Oxford University, så han kan have tillagt sig nogle britiske ord og lidt britisk sprogbrug. Men det er i dag ikke muligt at se, hvilken betydning Low hentydede til i sit memo.

Robert Low fortsatte i memoet med at slå fast, at man lagde vægt på observatørernes psykologi og ikke „*det gamle spørgsmål om tallerknerne er fysiske realiteter*”, selvom „*videnskaben hurtigt ville opfatte meningen*”.

Low havde valgt at bruge de forkerte ord, og »fidus-memoet«, som det kom til at hedde, fik rigelig med dækning i de nationale medier. Men da universitetet gav startsignalet, var det Lows forslag, der blev brugt. Det var det psykologiske fakultet, der traf den endelige beslutning om, University of Colorado skulle tage projektet eller ej. Det spørgeskema, som Colorado-projektet brugte, var på 22 sider, og heraf drejede kun en af siderne sig om selve ufo-observationen, mens resten drejede sig om observatøren. Low ledede undersøgelsen.

Det er meget vigtigt, at få at vide om, Saunders og McDonald blev overraskede og chokerede, da de første gang læste memoet og konkluderede, at Condon og Low havde tyet til et uærligt fupnummer. Ifølge den bog, som Saunders senere skrev, blev han hverken chokeret eller overrasket, fordi memoet „*ikke bragte noget nyt for dagen — det udtrykte blot præcist, hvad vi vidste ud fra Lows dag-til-dag opførelse!*”. Hvis Saunders dengang troede, at Lows memo var et bevis på et fupnummer, kunne og skulle han have nævnt det, da han nogle uger senere havde et møde med Manning for at beklage sig over, at Condon og Low havde afvist hans to forslag. Men Saunders nævnte ikke Low-memoet over for Manning.

Det vides ikke med bestemthed, hvornår McDonald først fik noget at vide om Low-memoet. I betragtning af hans nære forhold til Levine og Mary Louise Armstrong, der begge så memoet i august 1967, er det logisk at antage, at de øjeblikkeligt informerede McDonald.

Sidst i april 1968 var indholdet i Low-memoet hjørnестenen i en artikel i magasinet LOOK. Artiklen hævdede, at Colorado-undersøgelsen var „en halv million dollars »fidus«, der kun havde til formål, at få den amerikanske befolkning til at tro, at Condon Komiteen foretog en objektiv undersøgelse.”

Artiklen i LOOK var skrevet af John G. Fuller, der tidligere havde skrevet to ufo-bøger. Fuller skrev senere en bog om en berømt sydamerikansk »psykisk kirurg«, og senere igen en bog, hvor i han påstod, at nogle af Eastern Air Lines jetfly var plaget af genfærdene af en flybesætning, der omkom ved en ulykke.

Oprøret ulmer

Da »Fidus«-memoet midt i 1967 blev fundet af nogle utilfredse projektmedarbejdere, som naturligvis blev dybt chokerede, holdt de det hemmeligt og fortsatte kampen. De var tiltrukket af nogle observationer, som de undersøgte meget omhyggeligt.

De civile grupper blev dog mere og mere utilfredse, da de opdagede, at deres arbejde blev ignoreret. Da de så hørte, at Condon og Low lo af det, som grupperne selv mente havde videnskabelig værdi, opstod en meget kraftig mistanke om, at University of Colorado måske var en marionet i regeringens spil. For at være sikre på, at nogle af de mest værdifulde observationer blev undersøgt, viste nogle af projektmedarbejderne memoet til nogle få af de førende ufo-forskere.

Projektmedarbejderne ønskede, at ufologerne skulle vide, hvad det var, de var oppe imod, og at de ikke var enige i Lows synspunkter. Dr. David Saunders, dr. Norman Levine og flere andre mente, at projektet skulle fortsætte på trods af forhindringerne, og at den endelige rapport måtte munde ud i en klar erkendelse af, at ufo-dataene var af videnskabelig interesse. De var på intet tidspunkt i tvivl om, at resultatet af projektet ville blive en opfordring til regeringen om at foretage flere videnskabelige undersøgelser. Ufo-grupperne blev overtalt til slutte sig til dem, og, hvad man må rose dem for, forsøgte de ikke at udnytte Lows ubetænksomhed. Lige som videnskabsmændene ønskede ufologerne, at projektet blev fuldført.

Men i januar 1968 sendte en af ufologerne, dr. James McDonald, som var ekspert i atmosfærisk fysik og ikke med i projektet, et langt brev om projektets fremskridt eller rettere mangel på samme til universitetet. Han omtalte memoet. Low og Condon eksploderede i raseri, og der opstod en krise, hvor der fra begge sider blev talt med meget »store bogstaver«. Saunders og Levine blev beskyldt for forræderi og fyret på stedet. En tredje projektmedarbejder, Mary Louise Armstrong, gik selv i protest og udtalte om Low, at der var *„fuldstændig mangel på tillid til ham som projektets koordinator og udøvelsen af den magt, som stillingen gav ham”*, og at Low og Condon fremlagde det falske billede, at alle projektmedarbejderne havde den holdning, at der så absolut intet var af interesse i ufo-dataene.

Selvom to af projektets to medarbejdere, dr. David Saunders, dr. Norman Levine, nu var blevet fyret og en tredje, Mary Louise Armstrong, selv sagde op,

haltede projektet videre, indtil Edward U. Condon nogle måneder senere fremlagde sin endelige konklusion.

Når man ser bort fra Low og Condon, var der meget få af de oprindelige deltagere, der var med til det sidste. De skuffede ufologer offentliggjorde memoet efter undersøgelsen var afsluttet. Den ballade, der opstod, nåede det amerikanske senat efter, historien havde været trykt i amerikanske magasin Look. Den fyrede psykolog, dr. Sanders, offentliggjorde sin mening om projektet, og hvordan det skulle have arbejdet i sin bog »UFOs? Yes!«, der udkom nogle få uger før, Condon offentliggjorde den endelige rapport.

Det hemmelige møde

I midten af september 1967 talte Condon om ufoer på Atomic Spectroscopy Symposium ved National Bureau of Standards. Condon fokuserede på de mere humoristiske tilfælde, så som dem, hvor de indblandede personer, som han havde interviewet, påstod, at de havde haft kontakt med ufonauter, så vel som tilfælde, der var blevet afsløret som svindel. McDonald var især forurologet over Condons bemærkningen og skrev til Low for at beklage sig, men modtog ingen svar.

Det har senere vist sig, at Condons tale ved National Bureau of Standards tilsyneladende var et vendepunkt, for efter talen mødtes McDonald med Saunders og Levine i begyndelsen af november og talte med dem om at arrangere en konfrontation.

12. december 1967 mødtes Saunders, Levine og Armstrong i al hemmelighed med McDonald og J. Allen Hynek i Denver. Ifølge Saunders' bog „*var McDonalds største interesse at få udgivet et newsletter, der senere kunne udvides til et videnskabeligt tidsskrift. Hynek ønskede at danne en synlig gruppe af kvalificerede personer, der ville tage ufo-problemet alvorligt, så der i tilfælde af en kongreshøring var en organisation, som kongressen kunne henvende sig til.*”

Ifølge Saunders „*havde Hynek fået sig en forkølelse og forlod mødet ret tidligt. Da han var gået, bragte McDonald Lows kontroversielle »fidus«-memo på bane. Vi var overraskede over, at han havde kendskab til det. McDonald sagde, at Donald Keyhoe fra NICAP havde fortalt ham om det*”. Saunders forklarede da, at han „*havde ladet Keyhoe kopiere memoet dagen før Thanksgiving (4. torsdag i november) og besluttede sig til at delagtiggøre NICAPs ledelse i memoet.*”

Der er god grund til at sætte spørgsmålstegn ved mindst et punkt i Saunders' beretning, nemlig at han, Levine og Armstrong blev overraskede over, at McDonald havde kendskab til Lows memo. Da der er noget, der tyder på, at McDonald på det tidspunkt, hvor Lows memo blev opdaget, havde en del kommunikation med Armstrong og andre i Colorado-projektet.

McDonalds plan

Dr. James E. McDonald,
specialist i atmosfærisk fysik,
havde en plan.

Foto: SUFOIs Fotoarkiv

28. december 1967, blot to uger efter det hemmelige møde i Denver, skrev McDonald til en ledende fransk ufolog, at han var „*skuffet og desillusioneret med hensyn til Condon*”. McDonald tilføjede, at „*der er optræk til en konfrontation. Det er dog svært at arrangere. En del af os arbejder med problemet...*”

Hvis McDonald ønskede en konfrontation, havde han kun behøvet at flyve til Boulder og mødes med Condon og Low. Eftertiden har vist, at det, som McDonald måske ønskede, var, at stille Colorado-projektet i et dårligt lys.

McDonald var ikke alene om at sætte projektet i et dårligt lys. Projektet koordinator Robert Low, Bob, gjorde selv, hvad han kunne. I sin opsigelse skrev Mary Louise Armstrong til Edward Condon:

„De har sagt, at det, som Dave og Norm har gjort over for universitetet ved at udsprede materiale, der sætte universitetet i et dårligt lys, er foragteligt. Jeg mener, at det de gjorde i den henseende direkte kan sammenlignes med udgivelsen af vor endelige rapport som en kommerciel bog, der vil give universitetet profit. Jeg kan ikke forestille mig, at universitetet ville stå i et særligt godt lys, hvis det kom til at se ud som, det ville tjene penge på dette projekt. Og det er dog, hvad Bob har gjort i de sidste par uger - optaget kontakt med forlæggere for at finde ud af, hvem der vil udgive vores rapport.”

31. januar 1968 skrev McDonald et langt brev til Robert Low, hvor i han kritiserede Colorado-undersøgelsens ledelse. I brevet røbede McDonald, at han havde set en kopi af Lows memo og citerede dele fra det. Interessant nok påstod McDonald ikke, at han var chokeret over indholdet i Lows memo, men sagde, at han var „*temmelig forvirret over de synspunkter, der blev givet udtryk for*”.

McDonalds brev blev begravet i en bunke post, der ventede på, at Low vendte hjem fra en af sine mange rejser. 6. februar gjorde Mary Louise Armstrong ham

til sidst opmærksom på, at der lå et brev og ventede. Den næste dag da Condon mødtes med Saunders og Levine, indrømmede de, at de havde givet McDonald en kopi af memoet. Condon fyrede dem begge. Kort efter sagde Armstrong som tidligere nævnt sin stilling op.

Da Condon fyrede David Saunders og Norman Levine, overreagerede han muligvis. For spørgsmålet er, om McDonald ikke havde forholdsvis let adgang til de fleste dokumenter, som Condon-gruppen udarbejdede. I sin opsigelse, fortæller Mary Louise Armstrongs, at Robert Low selv havde givet McDonald en del materiale.

„Med hensyn til McDonalds brev til Bob, hvor i han flere gange hentyder til oplysninger, som »projektmedlemmer« har givet ham, var jeg til stede ved en samtale i Tucson i marts 1967, hvor Bob i overværelse af både Jim Wadsworth og mig bogstavelig talt gav McDonald de fleste informationer, han kunne have ønsket sig, hvis han ville være fjendtligt stillet over for projektet. Dengang sagde Bob: 'Condon behøver ikke at se på sagerne, det er det, vi, inklusive ham selv, gør'. Som svar på McDonalds spørgsmål om, hvor mange videnskabsmænd, vi havde på projektet, både med hensyn til specialister og arbejdstimer, sagde Bob, at vi havde så mange, som vi behøvede, og at McDonald ikke behøvede at fortælle os, hvordan projektet skulle køres. Desuden sagde Bob, at De ikke tilbragte megen tid på projektet, men at De heller ikke behøvede det. Jeg tror, han mente, at han kunne klare arbejdet selv. Imidlertid tror jeg, hele staben vil være enig med mig i, at vi faktisk behøvede Dem.

Derfor har jeg svært ved at indse nu, at hvis McDonald har ret i sine beskyldninger om, at vort projekt er blevet ledet dårligt og endog uvidenskabeligt, at vi så skulle være meget mere skyldige end Bob i at give ham den oplysning. Dave og Norm fik at vide, at det, de gjorde, var utilgiveligt, at de ikke burde have udleveret skrevne informationer til nogen uden for projektet. Det blev de fyret for. Jeg siger her, at hvis det var et brud på kontorets etik at give McDonald det memorandum, så har Bob og alle vi andre brudt den etik. Bob bad mig fornyligt sørge for, at nogle af rapporterne om sager, som C.U.-projektet havde undersøgt, blev sendt til dr. Menzel. Disse tilfælde indeholdt afgjort fortrolige oplysninger, og det er svært for mig at skelne mellem at sende sagsoplysninger og at sende et internt memorandum - i det mindste i princippet. I hvert tilfælde har projektet nu af denne årsag kun to eller tre tilbage af senior-staben”, skriver Mary Louise Armstrong.

Blandt projektets medarbejdere var der også forskel på »Kong Salomon og Jørgen Hattemager« i hver fald, når det drejede sig om at tale med personer uden for projektet. Robert Low rejste meget og talte af den grund med mange, også om detaljer. Om det fortæller Mary Louise Armstrong:

„Selve det faktum, at Bob så frit har diskuteret UFO-studiet med folk som Williamson, Asimov, Branscomb, Higman og andre, undrer mig, især her på det

sidste, for selvom jeg ikke mener, der i og for sig er noget galt ved sådanne diskussioner, har nogle af os været under anklage, der gik ud på, at vi ikke havde lov til at tale med McDonald, Hynek, Hall, Lorenzens og så videre på samme måde. Han ikke bare diskuterer med disse personer, hvad projektet foretager sig og efter hvilken »metodik«, men spørger hvordan »vi« bedst skriftlig kunne fremsætte de konklusioner, han er kommet til. Den omstændighed, at det synes som om han prøver at sige så lidt som muligt i den endelige rapport, men at sige det så negativt som muligt, har gjort indtryk på mig. Jeg tror ikke, det er en unfair konklusion fra vor side at sige, at Bob repræsenterer os forkert, og at vi har meget bestemte grunde til at føle, at vort arbejde, som det repræsenteres af ham, ikke har stor virkning eller vigtighed. Jeg citerer Dave Saunders, når jeg siger, at Bobs forslag om at bruge fodnoter til alle minoritetsopfattelser fik Dave til at svare, 'Hvad skal vi gøre - sætte titlen som fodnote?'"

Selvfølger er der forskel på, hvad lederne i et projekt og de menige medarbejdere må foretage sig. Alligevel må der være en grænse for, for langt lederne må gå. Spørgsmålet er, om Robert Low gik for langt. Mary Louise Armstrong skriver:

„Hvis Bob har søgt støtte fra »udenforstående« til, hvad han skulle skrive i den endelige rapport, hvorfor er det da så urimeligt, at vi, der følte, at det vi sagde, kun gjorde meget lidt på Bobs forudfattede meninger, også prøvede at hente støtte fra »udenforstående«? Faktisk er påstanden om forudindtaget ikke det vigtigste spørgsmål her. Selv, hvis han ikke havde afgjort problemet på forhånd, som jeg mener, han gjorde, fortjente de metoder, han anvendte for at nå sine konklusioner stadig en god portion kritik.”

9. februar sendte McDonald en kopi af Lows memo til lederen af National Academy of Science, der havde lovet at gennemgå Colorado-undersøgelsens afsluttende rapport. To dage senere sendte McDonald også en kopi af memoet til James Hughes ved Office of Naval Research. Hughes havde ansvaret for de kontrakter, som flåden havde med McDonald angående hans forskning i atmosfæriske problemer. McDonald brugte med Hughes stiltiende accept også midler her fra til sin ufo-forskning og sine rejser.

McDonald forklarede, at han ønskede at holde Hughes informeret om ufo-scenen i forventning om det tidspunkt, hvor han formelt ville søge at finde midler til at foretage ufo-forskning i stedet for at tiltuske sig disse aktiviteter. Det er ikke overraskende, at McDonald frarådede Hughes at omtale så »eksplosivt materiale« i de breve, der blev sendt til hans kontor, alt, hvad der drejede sig om dette emne, skulle sendes til McDonalds privatadresse.

30. april 1968, næsten samtidig med offentliggørelsen af Fullers artikel i 14. maj udgaven af magasinet LOOK, holdt NICAP en pressekonference i Washington for at fordømme Lows memo og Colorado-undersøgelsen. Under en spørgetid spurgte Philip J. Klass NICAPs leder Donald Keyhoe: „Hvad ville De sige, hvis

en af Deres ansatte gennemgik Deres arkiver, udvalgte nogle dokumenter og gav dem til mig eller flyvevåbenet uden Deres viden?"

Keyhoe svarede: „Jeg fyrede ham sandsynligvis. Jeg ville se på illoyaliteten, ikke på papirerne.“

Da Keyhoe i skarpe vendinger kritiserede Condon og de fejlagtige undersøgelser i marken af ufo-tilfældene, spurgte Klass: „Hvor mange undersøgelser har De foretaget i marken de sidste år?"

Keyhoe svarede: „Omkring fem, og jeg har foretaget mange med min telefon.“

Da Klass bad ham identificere de fem tilfælde, som han havde undersøgt, svarede Keyhoe: „Tre af dem er ikke værd at nævne, da det ene af dem bestod af flere observationer, som flyvevåbenet ikke rapporterede til Condon.“

Da Klass spurgte Keyhoe om de to andre, nægtede han at svare.

Den dag, da magasinet LOOK lå på disken, tog kongresmedlem J. Edward Roush, demokrat fra Indiana, ordet i kongressen for at fordømme Colorado-undersøgelsen. Roush sagde:

„Der er meget, der tyder på, at Colorado-projektet vil blive kendt som en \$ 500.000 fiasko. Der er i hvert fald sået tvivl ved Colorado-projektets videnskabelige grundighed og objektivitet.“

Roush lagde op til, at USAF blev frigjort for ansvaret med at undersøge ufoer, og overlade jobbet til kongressen.

Det har senere vist sig, at Roush' tale i kongressen var en del af McDonalds meget sindrigt udtænkte plan. Mere end et år tidligere, og kun nogle få måneder efter Colorado-undersøgelsen startede, kontaktede McDonald kongresmedlemmet, da han besøgte Tucson. 3. marts 1967 skrev McDonald til Roush for at »rykke for en kongreshøring« om ufoer. McDonald fortsatte med at skrive til Roush for at anmode ham om en kongreshøring om ufoer. Men sidst i 1967 svarede Roush, at selvom han var meget interesseret i en kongreshøring om ufoer, mente han, at de skulle udsætte den til, at Colorado-undersøgelsen var afsluttet.

Tre måneder efter magasinet LOOKs artikel var blevet offentliggjort, og efter Roush havde fordømt Colorado-projektet, fik kongresmedlemmet arrangeret, at House of Astronautic Committee, som han var medlem af, holdt et en-dags »ufo-symposium«. Af gode grunde blev det betegnet som et symposium og ikke en høring. Fem af de seks videnskabsmænd, inklusive McDonald og Hynek, som var inviteret til at tale, var stærkt pro-ufo. Den 6., dr. Carl Sagan, var på det tidspunkt lettere pro-ufo. Sagan har siden tilsluttet sig den skeptiske fløj.

Ifølge nogle dokumenter, som er dukket i forbindelse med en doktordisputats om ufoer, ved vi nu, at Roush lod McDonald udvælge de seks videnskabsmænd, der skulle tale. McDonald brugte Roush' kontor som hovedkvarter, og han fik lov til at bruge kongresmedlemmets telefon-kreditkort til at foretage fjernsamta-

ler uden for Roush' kontor. Roush' noget ensidige ufo-symposium var ved på forfatteren John G. Fullers bål, for han skrev straks efter en billigbog med titlen »Aliens in the Skies: The UFO Battle of the Scientists«. Bogen, der stort set kun bragte de pro-ufo taler, der blev holdt på symposiet, var efter al sandsynlighed et forsøg på at sætte Condon, Low og University of Colorado i et dårligt lys.

I november 1968 led kongresmedlem Roush et nederlag ved valget. Kort efter blev han valgt ind i NICAPs ledelse.

McDonalds sidste håb

Var det ikke for McDonalds tragiske selvmord i juni 1971 og den kendsgerning, at den unge universitetskandidat Paul McCarthy på University of Hawaii havde besluttet at skrive sin doktordisputats om netop ufo-polemikken, ville verden aldrig have fået kendskab til de skjulte anstrengelser, der med McDonald i spidsen blev gjort for at få Colorado-undersøgelsens ind på et andet spor.

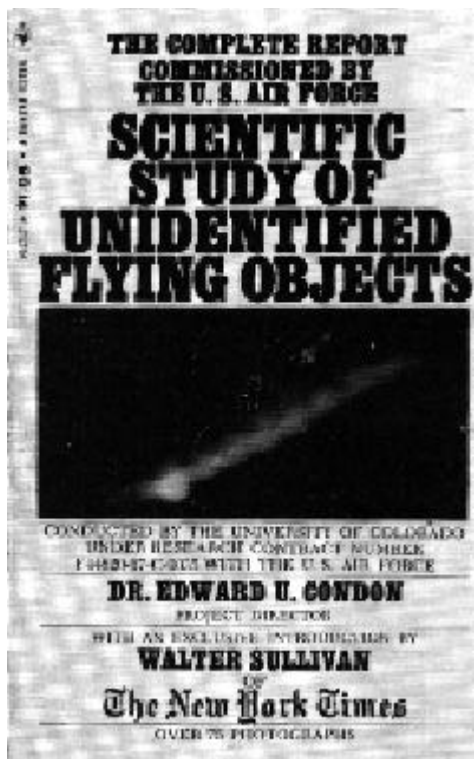
Den unge McCarthy, der helt ærligt karakteriserer sig selv som værende »ufo-troende«, fik af McDonalds enke lov til at se alle hendes afdøde mands personlige papirer. På grund af McCarthys stærke pro-ufo-holdning og hans forståelige sympati for McDonald i lyset af dennes tragiske død, er det sandsynligt, at han undlod nogle »belastende indicier« i sin afhandling, der blev færdig sidst i 1975. Men alligevel er der stof nok til at samle et mærkværdigt puslespil.

McDonald var selv blevet så fanatisk i sin tro på, at ufoerne var fremmede besøgende og dette århundredes største videnskabelige mysterium, at han var helt sikker på, at Colorado-gruppen ville komme til samme resultat. Hvis den gjorde, var det næsten helt sikkert, at regeringen ville foretage en opfølgende undersøgelse, som han, McDonald, helt sikkert ville blive leder af på grund af sin ekspertise.

Condon og Low udviste ingen interesse for at foretage en opfølgende undersøgelse. Men hvis det ikke var til at overbevise Condon og Low, og hvis de to projektledere kom til en »negativ« konklusion, ville McDonalds ambitioner smuldre hen.

Fra McCarthys afhandling ved vi, at da McDonald tidligt i august 1967 vendte hjem fra Boulder, efter han havde orienteret Colorado-teamet om resultaterne af sine egne undersøgelser af ufo-tilfælde i Australien, var han modløs. McDonald antydede det også i sit brev fra 11. august 1967 til Mary Louise Armstrong. I sin afhandling bemærkede McCarthy: „*McDonald kunne tale og skrive åbent til Armstrong og nogle få andre, uagtet at Condon og Low, lederne, forblev i en hvis afstand.*”

Condon-rapporten

Condon-rapporten er et digert værk på 1.485 sider.

Condon tilføjede: „*Det bør stå klart for alle, der læser den endelige rapport, at hovedvægten efter min mening blev lagt der, hvor den skulle: på undersøgelsen af et fysisk fænomen, og ikke på de psykologiske og sociologiske årsager.*”

Ifølge Philip J. Klass kunne Condon have tilføjet, men gjorde det ikke, at hvis han og Low havde ønsket at gå sammen om at lave et falsum, ville han ikke

Magasinet LOOKs artikel, NICAPs pressekonference, kongresmedlem Roush' fordømmelse af Colorado-undersøgelsen og udgivelsen af Saunders' bog var ting, der skete flere måneder før Colorado-projektets offentliggjorde sin endelige rapport i begyndelsen af 1969.

I et af den endelige rapporters mange kapitler, som Condon selv skrev, gjorde han opmærksom på, at han kendte til Lows kontroversielle memo, før det kom i offentlighedens søgelys. Han bemærkede, at Lows memo repræsenterede „*en meget tidlig »tænken højt« om det fremlagte projekt af en enkeltperson, der ikke var kompetent til at tage endelige beslutninger...*”

Vigtigst var nok, som Condon påpegede, at Lows hovedforslag i memoet, drejede sig om, at undersøgelsen skulle fokusere på det rent psykologiske hos de mennesker, der rapporterer ufoer, i stedet for at undersøge selve fænomenet,

i sine mange taler for offentligheden have givet udtryk for sin stærke skepsis over for ufoer.

Edward U. Condon kunne også have tilføjet, at den daglige ledelse og især Robert Low ikke fulgte med i, hvad den øvrige stab lavede. Mary Louise Armstrong, som jo var Condons administrative sekretær skrev i sin opsigelse om Lows engagement i projektet:

„Desuden er det sandt, at staben havde fået frie hænder til at gøre, som den ønskede. Samtidig satte Bob imidlertid en hel del individuelle projekter i gang, men fulgte dem ikke op i nogen særlig grad, ja, holdt sig ikke en gang á jour med, hvad de andre lavede. Hvis han havde gjort det, tror jeg ikke, han kunne have forsvaret nedskrivningen af sine tanker som konklusioner i den endelige rapport, da det ikke er hans rapport alene, og han ikke er lederen, men han rådførte sig ikke med de mennesker, som i det væsentlige har gjort alt arbejdet med materialet.”

Om Robert Lows konklusioner fortsatte Mary Louise Armstrong:

„Hvordan kan det være, at Craig, Saunders, Levine, Wadsworth, Ahrens og andre alle er kommet til konklusioner så fundamentalt forskellige fra Bobs? Det er ikke mit indtryk, at de startede i projektet med nogen særlig forudfattet mening om UFO-problemet. Jeg tror, at der blandt gruppens medlemmer er en stor enighed om, at der er nok materiale i UFO-spørgsmålet til at berettigge videre studium. Dermed være ikke sagt, og det er der heller ingen af os, der gør, at vi ganske afgjort bliver besøgt af fartøjer fra rummet. Men det ville ikke være korrekt at sige i vor endelige rapport, som jeg har en fornemmelse af, at Bob kunne tænke sig. Selvom vi ikke kan bevise, at »ETI« ikke eksisterer, kan vi heller ikke sige, at der ikke findes noget bevismateriale, der taler imod. Jeg forstår ikke, hvordan han kan komme med sådan en udtalelse, når dem, der har udført selve arbejdet med observations-oplysningerne ikke mener, det er tilfældet. Der må sættes en dialog i gang, hvor begge sider af spørgsmålet debatteres inden for gruppen. At sætte disse idéer ned på papir i form af konklusioner og diskutere dem med folk uden for projektet er formasteligt og forkert.”

Condon afleverede den færdige rapport til National Academy of Science, der godkendte den, selvom de påpegede over for medierne, at de kun godkendte de anvendte metoder og ikke konklusionen. Den 1.485 sider lange rapport blev herefter gjort tilgængelig for offentligheden.

Nogle få timer før den endelige offentliggørelse modtog journalisterne en forhåndskopi, noget man kunne forvente ud fra USAFs tidligere politik. Der var så meget teknisk fyldstof og uforståelig fagsnak, for eksempel et helt kapitel om radarudstråling, atmosfærisk diffraktion og så videre, at man ikke forventede, at en eneste journalist ville kunne nå at læse den og kommentere den ved udgivelsen. Condons mest geniale og taktiske træk var, at anbringe konklusion og anbefalinger foran i bogen. Den travle journalist og den interesserede læser behøvede

så kun at læse den, hvorefter han så kunne slutte sig til, hvad der stod i selve bogen.

Konklusionen var, at der ikke var noget som helst af værdi i ufo-mysteriet. Rapporten bagtalte observatøernes, forskernes og de ufo-interesserede videnskabsmænds hæderlighed. Det blev anbefalet, at regeringen opgav sin interesse samt forhindrede, at der blev foretaget flere videnskabelige undersøgelser. Det blev også foreslået, at man forbød al tale om ufoer i undervisningen. På et senere tidspunkt blev Condon citeret for at have sagt, at alle forfattere af ufo-bøger skulle piskes offentligt! Det forekommer ikke overraskende, når man kender projektets historie, men det viser også, at der er en meget stor sandsynlighed for, at det var et arrangeret projekt.

Hvad med selve undersøgelsens resultater? En forholdsvis lille del drejer sig om ufo-data, og der omtales kun 91 tilfælde, og heraf er over 30% blot referencer. De resterende ca. 60 tilfælde, der får en rimelig behandling, er alt for lidt. Vi kunne nok forvente, at man i en videnskabelig undersøgelse ville gøre brug af de bedste data, men de tilfælde, der omtales, giver et helt forkert billede af ufo-fænomenets besynderlighed. Man kan med god grund anklage Condon og Low for at være inkompetente som følge af deres manglende objektivitet.

Selvom Philip J. Klass er meget positiv over Condon-rapporten, er han ikke helt tilfreds med den måde, undersøgelsen blev udført på.

„Lad mig slå fast, at jeg ikke mener, at Colorado-undersøgelsen blev udført på den rigtige måde. Efter min mening spillede Condon ikke selv en aktiv rolle, og Low havde ikke erfaring nok til at koordinere en så kompleks undersøgelse. Men under alle omstændigheder tvivler jeg på, at andre kunne have gjort det bedre. Og de, der senere forsøgte at miskreditere Colorados arbejde, havde helt sikkert gjort det meget dårligere, hvis de havde ledet dette projekt”, mener han. Det vil sige, at han er enig med Mary Louise Armstrong angående Robert Lows engagement i projektet.

Condon-rapportens værdi

„Hvis I læsere synes, at denne beskrivelse af projektet kan virke partisk, kan det anbefales, at I får fat i et eksemplar af Condon-rapporten og staver jer igennem den. Når I så endelig når frem til omtalen af de forskellige observationer, vil I på trods af det ringe antal rapporter opdage, at de uforklaredes procentvise andel virker meget bekendt. Efter vores vurdering bør ca. 22% betegnes som »ukendte«, men det er svært at sige, for rapportens omtale af de enkelte observationer er ikke dybtgående nok. Man står igen over for konklusioner som »et naturligt fænomen... der er så sjældent, at det ikke er set hverken før eller siden«, eller andre, der omtaler »i det mindste et ægte ufo«, »et usædvanligt flyvende objekt«, så vel som »åbenbart kunstigt«, og så videre. Det er svært at

se, hvor Condon fik sine konklusioner fra”, skriver Jenny Randles og Peter Warrington i »Science and the UFOs« efter en omtale af Condon-rapporten.

Lige til sin død blev Condon ved med at kalde ufologer for »kooks«, skøre kugler. NASA-forskeren dr. Thornton Page, som var medlem af Robertson-Panetet i 1953, fortæller, at han selv i begyndelsen rent personligt „var af den overbevisning, at ufoerne var »nonsens«... men lidt efter lidt... opdagede at en lille del af ufo-rapporterne var meget svære at forklare.”

Page opdagede, at Condon var temmelig hjælpeløs, da han spurgte ham til råds om et indlæg, han havde skrevet til Encyclopaedia Britannica: „Han råbte efter mig... så lød der et brag, hvorefter der blev helt stille. Jeg har fået at vide, at han smed telefonen på gulvet med en sådan kraft, at den gik i stykker“, fortæller Thornton Page.

Flyvevåbenet accepterede øjeblikkeligt Condon-rapporten og lukkede lige så stille Project Blue Book. De refererer dog stadig til undersøgelsen som et vendepunkt for deres interesse. Det kan godt være, at Condon og Low var så stærke i deres tro på, at ufoerne ikke fandtes, at de overså nogle af deres egne vigtige data. Det kan også være, at Condon-rapporten med fuldt overlæg er lavet af flyvevåbenet, så det kunne slippe af med sin mangeårige »modvilje«. Måske er rapporten inspireret af CIA, lige som det tidligere Robertson-panel var det. Meget få kender sandheden, og de holder tæt. Måske kan tiden og eventuelt loven om offentlighed i forvaltningen bringe løsningen.

Tiden efter Condon-rapporten

J. Allen Hynek dannede i 1973 sammen med andre videnskabsmænd CUFOS.

Foto: SUFOIs Fotoarkiv

Til trods for den hede debat og de begivenheder, der bragte os frem til Condon-rapporten og dens urokkelige konklusion, er den nok en af de bedste ting, der er sket for ufo-forskningen. Det kan synes mærkeligt, men der var faktisk mange videnskabsmænd, der læste rapporten meget omhyggeligt og blev overbeviste om, at det var værdt at foretage en seriøs undersøgelse af ufo-erne. Antallet af videnskabsmænd er stadig stigende, og i dag sysler flere hundrede videnskabsmænd fra mange forskellige områder med ufo-forskning.

Selv på det tidspunkt, da University of Colorado-undersøgelsen fandt sted, havde American Institute of Aeronautics and Astronautics dannet en 11 mand stor underkomite ledet af miljøforskeren dr. Joachim Kuttner. I en senere rapport kom denne komite med et voldsomt angreb mod det niveau, Condon-projektet rent videnskabeligt havde arbejdet på. Nogle måneder senere, 29. juli 1968, blev der holdt et symposium om ufoer i Repræsentanternes Hus i USA. I symposiet deltog en del interesserede videnskabsmænd, inklusive Hynek, McDonald og den unge kosmolog Carl Sagan. Stemningen blandt deltagerne var, når der drejede sig om det snarligt afsluttede Condon-projekt, ret pessimistisk. Det nyligt offentliggjorde Low-memo havde så absolut ikke gjort tingene bedre.

Året efter, i 1969, da Condon-rapporten var udgivet, og flyvevåbenet blot ventede på det rette tidspunkt til at bekendtgøre sin beslutning om at opgive en hver form for ufo-undersøgelser, besluttede American Association for the Advancement of Science, AAAS, at holde vinterseminar i Boston. AAAS satte ufoer på dagsordenen som det vigtigste punkt. Det viser endnu en gang den udbredte uro, der var omkring University of Colorados arbejde. Condon blev som forventet rasende og forsøgte at standse AAAS. Men AAAS påpegede, at man forventede, at videnskabsmænd var fordomsfrie, og følelsesmæssige reaktioner, som

dem Condon lagde for dagen, kunne ikke bruges som begrundelse for en aflysning af vinterseminaret. Condon skrev derfor et syv sider langt brev til sin ven vicepræsident Spiro Agnew og bad Det hvide Hus om at skride ind. Agnew handlede rigtigt og afslog. Mødet fandt sted mellem 26. og 29. december 1969.

På det samme tidspunkt forsøgte flyvevåbenet at skabe fornyet tillid til Condon. »Rent tilfældigt« meddelte man pressen, at Project Blue Book var lukket, og at der ikke længere blev foretaget officielle ufo-undersøgelser. Hynek havde fået det at vide for længe siden og sagde, at selve lukningen havde fundet sted mere end et år tidligere. Selve erklæringen blev offentliggjort ganske kort tid før AAAS' møde. Men AAAS slog fra sig og holdt før mødet sin egen pressekonference, der blev ledet af dr. Thornton Page. Han støttede den skeptiske fløj ved Robertson-panelet i 1953 - indtil han begyndte at undersøge ufo-data!

AAAS-symposiet

AAAS-konferencen var den mest fair høring ufologien nogensinde har oplevet fra videnskabens side. På symposiet var alle grene repræsenteret, og både skeptikere, så som dr. William Hartmann, som havde deltaget i Condon-projektet med at analysere foto-sagerne, troende, så som Hynek og McDonald, og neutrale, som Sagan, talte. McDonald havde besluttet sig til at undersøge nogle af de tilfælde, som Condon havde fundet i flyvevåbenets arkiver, igen. Desværre døde han kort efter under meget tragiske omstændigheder. De forskellige indlæg spændte vidt og dækkede alle aspekter lige fra psykologiske til fysiske. Page og Sagan redigerede alle indlæggene, så de fremstod i bogform. Denne bog, »UFOs: A Scientific Debate«, er stadig en af de vigtigste inden for ufo-forskningen.

Det vigtigste, der kom ud af symposiet, var måske en erklæring underskrevet af 13 videnskabsmænd med forskellig overbevisning, inklusive Hartmann, Hynek, McDonald, Page og Sagan. I erklæringen bad de USAF om ikke at destruere arkivet med deres ufo-projekt, men give det til en videnskabelig institution eller et universitet, hvor det kunne blive brugt til seriøs forskning. Det lød som et rimeligt ønske og må have haft en vis vægt. Der blev i 1978 sendt et lignende ønske til det engelske forsvarsministerium. USAF efterkom dog ikke ønsket, og arkivet blev ikke frigivet.

Hvad der siden hændte

Hynek var nu fri af sine bindinger til regeringen og mente, at tiden var inde til at nedfælde de erfaringer, han de seneste 20 år havde fået som den videnskabsmand, der vidste mest om ufoer. Da hans bog, »The UFO Experiment«, på dansk »UFO dokumenteret«, udkom i 1972, var den endnu en milepæl i ufologiens historie.

Da der ikke sporede nogen fremskridt i retning af en videnskabelig analyse inden for flyvevåbenet, havde Hynek længe i al hemmelighed arbejdet uden for flyvevåbenet. En privat enklave af interesserede videnskabsmænd havde fundet sammen for at danne et ufo-»forskningsskolektiv«, kendt som »the invisible college«. De lagde navn til en bog, »The Invisible College«, et af medlemmerne, dr. Jacques Vallée, skrev om deres virke. Det blev senere et springbræt til en reel ufo-forskning. Hynek, Vallée og andre, der i blandt dr. David Saunders, en af de fyrede fra Condon-projektet, og dr. Richard Sigismund, et anerkendt Condon-medlem, som havde nægtet at arbejde for projektet, da han så hvilken retning det tog, gik sammen og dannede CUFOS, Center for UFO Studies. Det var den første ufo-gruppe, der blev opbygget af og omkring videnskabsmænd.

Da CUFOS blev dannet i 1973, oprettede man en verdensomspændende database, kendt som UFOCAT og vedligeholdt på computer af Saunders. Dette uvurderlige værktøj har gennem årene lavet et utal af udskrifter, hvor dataene er opstillet i tabelform i henhold til typer og andre kriterier og udgør derfor et vigtigt forskningsmateriale.

Philip J. Klass' vurdering

I årene, der fulgte efter offentliggørelsen af Condon-rapporten, fortsatte McDonald indtil sin tragiske død med at rejse landet rundt og holde ufo-foredrag for videnskabelige grupper.

„Jeg hørte eller fik kopier af mange af McDonalds foredrag. I de foredrag omtalte han ikke »fidus-memoet« en eneste gang. Tilsyneladende erkendte han, at Lows memo havde udspillet sin rolle med at kaste et dårligt lys over Condons, Lows og University of Colorados navne i offentlighedens øjne, og ikke havde nogen vægt i videnskabelige kredse”, fortæller Philip J. Klass.

McDonald valgte i stedet at kritisere Colorado-projektet på grund af, at der var en del ufo-tilfælde, som teamet ikke kunne finde en forklaring på. Men den kendsgerning, at der var uforklarede ufo-tilfælde, beviser ifølge Philip J. Klass, at Colorado-projektet ikke veg uden om besværlige og udfordrende tilfælde. Den kendsgerning, at de tilfælde blev offentliggjort i Colorado-rapporten, viser, at der ikke blev gjort forsøg på sløring eller censur. Med andre ord greb Condon og Low, på trods af det indtryk store dele af befolkningen fik fra McDonalds velorganiserede kampagne, ikke til nogen form for svindel, mener Klass.

Sagen opklaret

Men hvad med de uforklarede tilfælde? Et af dem, som McDonald fandt særlig interessant, drejede sig om et USAF RB-47 elektronisk overvågningsfly, der var på en natøvelse over Golf-staterne. Colorado-teamet var handicappet med hensyn til at undersøge denne sag, fordi piloten, som gjorde Colorado-undersøgerne opmærksom på observationen, kom med en forkert dato, så Colorado-forskerne ikke kunne lokalisere de originale rapporter.

Philip J. Klass smøgede ærmene op og gik i gang med de uforklarede sager. Han kunne, hvad ingen andre kunne, forklare observationerne.

„Senere, da McDonald forsøgte at finde de originale sagsakter, undersøgte jeg selv den observation, som han syntes var en af de mest spændende, han nogensinde havde undersøgt. Det tog flere hundrede timers hårdt arbejde, in-

klusive at finde frem til det 20 år gamle antenneudstrålingsdiagram for den gamle radar og diagrammet over det ældre elektroniske overvågningssystem. Efter en del besvær og lidt held lykkedes det for mig at finde frem til en prosaisk forklaring, som blev godkendt af både RB-47 piloten og operatøren på det elektroniske overvågningssystem, Elint, som var om bord”, oplyser Philip J. Klass.

En anden gammel ufo-observation, som fandt sted på to flybaser i England, stod også udmærket forklaret i Condon-rapporten. Efter en større undersøgelse fandt Klass også en forklaring på den observation. Han mistænkte den unge forsker, som fik overdraget sagen, for at have overset en mulig prosaisk forklaring, fordi han for ivrig i sin tro på, at nogle ufoer var ikke-jordiske rumskibe.

„Endnu et uforklaret tilfælde fra Condon-rapporten drejede sig om to fotografier af et ufo, der lignede en omvendt postejjform. Den unge forsker, som undersøgte observationen og siden blev en velkendt planet-forsker, var simpelt hen for godtroende i sin accept af erklæringer fra nogle tilsyneladende ærlige landboere. Forskeren reviderede senere sit syn på observationen og konkluderede, efter at have set det materiale, som Robert Sheaffer havde skaffet, og jeg analyseret, at fotografierne var svindel”, siger Klass.

„De tre uforklarede observationer fra Condon-rapporten, som jeg undersøgte, har alle vist sig at have prosaiske forklaringer. Jeg er sikker på, at det har alle de andre også”, mener han.

Desværre oplyser selvsamme Philip J. Klass ikke, om han forsøgte at opklare nogle af de andre uforklarede observationer. Det kan dog undre, at han i løbet af forholdsvis kort tid kan finde en forklaring på en observation, som Condon-gruppen havde flere år til at opklare. Både Hynek og McDonald, som begge var store kapaciteter inden for ufo-forskningen, havde tit problemer med at finde en forklaring på ufo-rapporterne, det har Klass ikke. Det er let, at mistænke ham for kun at undersøge de observationer, som det er let at finde en forklaring på.

En vigtig lære

Man kan lære meget af dette University of Colorado projekt, hvilket især er vigtigt, hvis den amerikanske regering en anden gang skulle beslutte sig til at foretage en videnskabelig undersøgelse af andre paranormale fænomener.

Hvis regeringen skulle beslutte sig til at foretage en undersøgelse af for eksempel parapsykologi, hvem, ville man så forvente, meldte sig frivilligt til at udføre arbejdet? De mest ivrige blandt de frivillige ville være de forskere, der allerede var interesserede i PSI. De fleste, hvis ikke alle disse tror på, at PSI eksisterer, ellers ville de ikke sætte deres karriere på spil for at beskæftige sig med et sådant emne.

Det gør dem ifølge Klass helt klart uegnede til at foretage en uvildig undersøgelse. Hvorfor dog det? De ved i det mindste, hvad de skal lede efter. Lad dem

for eksempel arbejde samme med ærke-skeptikere, så de i fællesskab kan finde, hvad der skjuler sig bag begrebet PSI. Det er desværre sådan, at meget få, hvis overhovedet nogen, erfarne forskere ville være villige til selv kortvarigt at opgive deres nuværende karriere inden for et område, der synes lovende for dem. De vil slet ikke gøre det, hvis de synes, at pseudovidenskab er en blindgyde.

Størstedelen af de frivillige i sådant et projekt ville være unge, uerfarne forskere, der håber på at blive pionerer inden for et nyt område med stor betydning. Disse unge forskere ville blive lykkelige, hvis de ret tidligt i deres karriere opdagede noget, der kunne gøre dem berømte. Og det er den indstilling, der ville gøre dem til sårbare ofre for et selvbedrag og deres egne ambitioner.

Når man ser tilbage, var det måske sådan, at i det mindste nogle, hvis ikke mange af de unge forskere, der deltog i University of Colorados ufo-undersøgelse, havde, hvad vi kan kalde »ufo-stjerner i deres øjne«, håb og ambitioner. Der er intet bevis på, at de var så stærkt pro-ufo som Saunders og Levine, men der er en del, der tyder på, at flere af de unge forskere havde en forudindtaget mening enten pro eller contra.

En anden kritik, man kan rette mod Colorado-projektet, især når man kan tillade sig at være bagklog, er, at det påtog sig at undersøge for mange gamle ufo-observationer. Jo ældre en ufo-observation er, jo sværere er det at indsamle de nødvendige data, og jo sværere er det at få kontakt med vidnerne til hændelserne. Havde Condon og Low valgt at fokusere på nyere observationer, ville deres kritikere næppe have beskyldt dem for at overse de mest slående data.

Hvis der kun fandtes ufo-rapporter fra sidste del af 1940erne og 1950erne, og altså ikke nogen fra tiden efter, havde Colorado-forskerne ikke haft noget valg, men havde været nødt til at undersøge de gamle observationer. Men ufoerne var et igangværende fænomen med mange hundrede nye tilfælde hvert år, og der kom i dusinvis af rapporter, mens Colorado-undersøgelsen stod på. Disse nye tilfælde kunne have udgjort et repræsentativt udsnit af fænomenet, og Colorado-forskerne skulle have satset hovedparten af deres energi på disse tilfælde.

Philip J. Klass' konklusion

„Kort fortalt udførte Condon og Low under disse besværlige forhold et arbejde, der var så godt, som det efter omstændighederne kunne være, især når man tager i betragtning, at tre af de vigtigste forskere allerede før projektet startede var quasi-troende”, siger Philip J. Klass og fortsætter:

„En ting er dog sikkert. Afdøde dr. Edward Condons, Robert Lows og University of Colorados gode navne var alle ofre for et godt organiseret komplot, hvis formål var at miskreditere dem, et komplot, der stadig havde været ukendt, hvis det ikke var for hovedmandens tragiske død og en lovende dr. phil. kandidats anstrengelser.”

Condots egne korte kommentarer til de svindelnumre, der fandt sted undervejs, er belyst i den endelige rapport: „*Jeg havde et overfladisk kendskab til den lidenskabelige debat, der omgav dette emne og bidrog til, at det blev sværere at udføre en uvildig undersøgelse... Havde jeg haft kendskab til, hvor omfattende de ufo-troendes følelsesmæssige engagement var, og hvad deres tro kunne få dem til, ville jeg helt sikkert ikke have påtaget mig undersøgelsen.*”

Efterskrift fra M. Branscomb

M. Branscomb, chefforsker og dengang vicepræsident hos IBM, var midt i 1960'erne formand for Joint Institute for Laboratory Astrophysics, JILA, ved universitetets Boulder afdeling. Han har givet os et værdifuldt indblik i den polemik, der omgav University of Colorados ufo-undersøgelse. Branscomb kendte både Edward U. Condon og Robert Low ret godt. Philip J. Klass sendte en kopi af sine undersøgelser til M. Branscomb for at få hans kommentar, der blandt andet er som følger:

„Jeg ved, at Bob Low brugte ordet »fidus« i den betydning, De selv nævner... Videnskabsmænd, amerikanske så vel som britiske, bruger ofte ordet i betydning af en dygtig eller genial løsning på et problem. Ordet »ordning« har samme flertydighed. Denne episode gav mig en lektie, og jeg har undgået at bruge ordet »fidus« i den omtalte betydning.

Condon ønskede i første omgang, at ufo-projektet blev underlagt JILA, hvilket han drøftede med sine kolleger. Vi afslog, delvist fordi... Condon afslog at forpligte sig til visse procedurer og foranstaltninger, som vi mente var nødvendige for at opretholde et så kontroversielt projekts integritet... Nogle af os var af den overbevisning, at han stolede på for mange mennesker og meget vel kunne blive ført bag lyset, hvilket faktisk skete...

Jeg husker meget levende en diskussion, jeg havde med Ed. Condon på hans kontor... da man forventede, han ville begynde på (ufo)projektet. Han fortalte mig, at han troede, at chancerne for at finde et bevis på, at ufoerne var af ikke-jordisk oprindelse, var uendelig små, en million til en. 'Men', som han sagde med det glimt i øjet, der kendetegner den sande videnskabsmand på sporet af en bemærkelsesværdig opdagelse, 'hvis der bare er en chance, og selvom den er aldrig så lille, for at der er noget om det, vil jeg være ham, der opdager det.'

I en vis forstand var hans og dr. McDonalds motivation den samme, selvom de kom fra modsatte intellektuelle traditioner. De ønskede begge at blive uopdeliggjort ved at gøre den mest opsigtsvækkende opdagelse i menneskehedens historie. I modsætning til McDonald var Condon, som den sande videnskabsmand, klar over selvbedraget. Jo mere interesseret man er i at gøre en opdagelse, jo større er fristelsen til at se bort fra sikkerhedsforanstaltningerne”, bemærker dr. Branscomb.

Kilder:

Philip J. Klass: *The Condon UFO - A Trick or a Conspiracy.*

Jenny Randles og Peter Warrington: *Science and the UFOs.*

J. Allen Hynek: *UFO dokumenteret.*

Edward U. Condon: *The Scientific Study of UFOs, Condon-rapporten.*
Skeptikal Inquire sommeren 1986.

Da ufo-debatten midt i 1960'erne var på det højeste, bad den amerikanske regering University of Colorado foretage en undersøgelse af ufo-rapporterne. Regeringen ville vide, om det var værd, at USAF beskæftigede sig med ufo-fænomenet. Efter et par år og adskillige tusinde dollars, afleverede lederen af projektet, dr. Edward U. Condon, en rapport, der ikke helt uventet slog fast, at det var spild af tid og penge at undersøge ufo-rapporter.

Var rapporten resultatet af en seriøs undersøgelse, eller var den et bestilt arbejde.

Philip J. Klass mener det første, mens Jenny Randles og Peter Warrington mener det modsatte. Læs og døm selv. Pro et contra...

ISBN 87-87628-01-5